

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**Міжнародна науково-практична конференція
«Виклики та перспективи сучасної науки: теорія, практика, інновації»**

10-11 квітня 2025 року

Біла Церква
2025

ЗМІСТ

Секція 1 Нові парадигми та напрямки досліджень філософських, політологічних, історичних наук у світовому просторі

Мельник Л.М. Українське православ'я у формуванні ментальності українців.....	6
Пасічник Н.С. Формування мілітарної ідентичності здобувачів вищої освіти.....	8
Грек І.М. Збереження культурної спадщини як фактор зміцнення національної ідентичності України у воєнний час.....	12
Ордіна Л.Л. Вплив українського менталітету на розвиток духовної культури особистості	15
Ярмола О.В. Білоцерківський сільськогосподарський технікум у 1926-1927 навчальному році....	17
Самойленко Л.Я. Трансформація політичних інститутів в умовах глобальних викликів: між стабільністю та адаптацією.....	21
Bashannyk O. The analytical priorities of the historical institutionalism of political science at the study of political system's functioning peculiarities.....	25
Самойленко Л.Я., Мельник Л.М. Держава у добу постправди: виклики для демократичного управління та верховенства права.....	30

Секція 2 Тенденції та сучасні виклики галузевих юридичних наук та правових практик в умовах євро інтеграції

Ковальчук І.В. Правове регулювання фінансових відносин у контексті цифрової трансформації економіки.....	33
Бровко Н.І. Проблемні питання впливу інформатизації на реалізацію деяких екологічних прав людини.....	37
Кушакова-Костицька Н.В. Реформа освіти та інформаційна політика в Україні: філософсько-правовий аспект.....	40
Костицький М.В. Правовий статус прав і обов'язків особи в епоху постмодерну	44
Омельченко О.П. Тлумачення опису винаходу єдиним патентним судом: справа про патент на антитіла.....	49
Пономарьова О.О. Деякі аспекти призначення лікарських засобів через засоби телемедицини: досвід Польщі.....	52
Тимошук О.Г. Вплив практики Європейського суду з прав людини на вдосконалення національного механізму захисту прав людини: правовий аспект.....	56
Терещук М.М. Теоретико-правовий аналіз інституту посадової особи в законодавстві країн ЄС: конституційний вимір.....	60
Росавіцький О.О. Влада, міжнародне право та військові конфлікти.....	64
Макарчук В.В. Адміністративно-правові аспекти несення служби поліцейськими Національної поліції України як суб'єктами владних повноважень в умовах воєнного стану.....	66
Линник Т.В. Організаційно-правові аспекти легалізації представницьких органів корінних народів України.....	71
Сокиринська О.А. Використання медичного персоналу та медичного транспорту під час збройного конфлікту: правові проблеми та світова практика.....	74
Обіюх Н.М. Правовий аналіз поняття «екологічна шкода» в міжнародному екологічному праві і законодавстві.....	78
Ломакіна І. Ю. Проблематика мобінгу, шляхи вдосконалення.....	82
Kashyntseva O. Intellectual Property in the Political Context of Ukrainian Membership in the EU.....	85
Мельник В.О. Щодо екологізації аграрного сектору в умовах євроінтеграції.....	89
Аргат Я.П. Підприємницька діяльність фізичної особи.....	92
Насіна О.І. Мірові суди та судді: проблемні питання.....	95
Сімакова С.І. Корупція в органах пробації: шляхи виявлення та способи подолання.....	98

ВПЛИВ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ НА ВДОСКОНАЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Тимощук О. Г.,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри конституційного права та

теоретико-правових дисциплін

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

Анотація. У доповіді аналізується вплив практики Європейського суду з прав людини на реформування судової системи України та вдосконалення національного механізму захисту прав людини. Значна кількість звернень громадян до ЄСПЛ свідчить про недовіру до національного правосуддя, системні порушення прав людини, тривалі строки судового розгляду та проблеми з виконанням судових рішень. Досліджується необхідність комплексних реформ, спрямованих на посилення ефективності судового захисту та правозастосування, зокрема через інтеграцію практики ЄСПЛ у діяльність національних судів.

Ключові слова: прав людини, Європейський суд з прав людини, судова система України, механізм захисту прав людини, захист прав людини.

В процесі дослідження питання судового захисту прав людини та аналізу статистики місця України по кількості заявлених заяв до Європейського суду з прав людини, можна дійти висновку про недостатню дієвість «ланок» національного механізму захисту прав людини, можна дійти висновку про недостатню ефективність національного механізму захисту прав людини в Україні. Велика кількість поданих заяв свідчить про те, що громадяни часто не можуть знайти справедливого вирішення своїх справ у межах національної судової системи. Це може бути наслідком недовіри до судової влади, тривалих строків розгляду справ, невиконання рішень національних судів або порушення фундаментальних прав, таких як право на справедливий судовий розгляд чи захист від неналежного поводження [1, С.234]. Крім того, ЄСПЛ у своїх

рішеннях неодноразово вказував на системні проблеми, притаманні судовій системі України, зокрема на порушення права власності, неналежні умови тримання під вартою та відсутність ефективних засобів правового захисту. Це свідчить про те, що окремі «ланки» національного механізму не забезпечують належний рівень правозахисту, змушуючи громадян шукати справедливості на міжнародному рівні. Враховуючи прецедентний характер рішень ЄСПЛ та їх обов'язковість для держав, Україні необхідно проводити глибокі реформи у сфері правосуддя, вдосконалювати правозастосовну практику та забезпечувати ефективне виконання судових рішень для зміцнення довіри до національних судів і зменшення кількості звернень до міжнародних інституцій. З приводу питання дієвості національного механізму захисту прав влучно висловився Євген Захаров [2, С. 156], який вважає, що великий потік звернень до Європейського суду з прав людини і його подальше зростання зумовлені масовим і системним порушенням Україною прав і свобод людини. Більше того, необхідно реформувати не тільки механізм захисту прав людини, але й механізм виконання рішень. Адже два механізми захисту і виконання відіграють ключову роль в розбудові правової держави, в якій реалізуються та захищаються всі права людини [3, С. 206].

Національним судам доцільно активніше посилатися на практику та аналітику Європейського суду з прав людини під час ухвалення рішень. Це сприятиме зміцненню та розвитку національного механізму захисту прав людини, враховуючи рекомендації та правові позиції ЄСПЛ. Важливо також, щоб громадяни, які звертаються до міжнародних організацій для захисту своїх прав, були обізнані про права, гарантовані Конвенцією. Тому слід приділити особливу увагу проведенню інформаційної роботи серед населення щодо діяльності міжнародних інституцій, зокрема Європейського суду з прав людини. Розуміння суспільством своїх прав і обов'язків є ключовим фактором у зміцненні та вдосконаленні механізмів їх захисту на національному рівні.

ЄСПЛ залишається одним із ключових інструментів правового захисту українців в умовах війни. Його практика не лише сприяє встановленню

міжнародно-правової відповідальності росії, а й допомагає формувати європейські стандарти захисту прав людини в Україні. Важливим завданням України є ефективна імплементація цих стандартів у національне законодавство та забезпечення виконання рішень Суду.

У черговий раз слід згадати приписи чинного законодавства, які визначають практику Європейського суду з прав людини як джерело національного права. Це безпосередньо встановлено ст. 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», відповідно до якої національні суди мають застосовувати у своїй діяльності Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод [4] і практику страсбурзького суду Україна приєдналась до вказаної Конвенції у 1997 році, взявши на себе зобов'язання реалізовувати її положення, імплементувати закріплені у ній вимоги у національне законодавство [5]. Наголосимо, що Європейський суд з прав людини, розглядаючи справу, вдається до аналізу правового регулювання питання, що вирішується, у різних державах-членах Ради Європи, намагаючись з'ясувати наявність чи відсутність консенсусу з відповідної проблематики, що, у свою чергу, виступає фактором гармонізації законодавства у межах держав Ради Європи. Додатковим фактором, що посилює означену тенденцію гармонізації законодавства є прецедентний характер рішень Європейського суду з прав людини [6]. Досліджувана практика є особливим різновидом судового прецеденту, при цьому рішення цього Суду є обов'язковими не тільки для держави відносно якої прийнято рішення, але й усіх держав-учасниць Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Аналіз проблематики судового захисту прав людини в Україні та значної кількості звернень громадян до Європейського суду з прав людини свідчить про недостатню ефективність національного механізму правозахисту. Основними причинами цієї ситуації є системні порушення прав людини, недовіра до судової влади, тривалі строки розгляду справ, проблеми з виконанням судових рішень, а також недосконалість механізмів захисту та

правозастосування. З метою покращення національного механізму захисту прав людини необхідно здійснювати комплексні реформи, спрямовані на забезпечення ефективного судового захисту та виконання рішень судів. Особливу роль у цьому процесі відіграє посилене використання практики ЄСПЛ у національному судочинстві, що сприятиме узгодженню правозастосовної практики з європейськими стандартами. Крім того, важливим аспектом є правова просвіта населення щодо механізмів захисту прав людини, оскільки обізнаність громадян про свої права та можливі шляхи їхнього захисту є запорукою ефективного функціонування правової системи. У сучасних умовах, особливо в контексті військової агресії РФ проти України, практика ЄСПЛ залишається важливим інструментом міжнародно-правового захисту, допомагаючи встановлювати відповідальність агресора та формувати нові підходи до захисту прав людини. Україна має докладати максимальних зусиль для імплементації рішень ЄСПЛ у національне законодавство та вдосконалення механізмів їхнього виконання, що стане важливим кроком на шляху до побудови правової держави.

Список використаних джерел:

1. Тимощук О. Г. Конституційно-правові виклики європейської інтеграції в контексті захисту прав та свобод громадян в Україні // Трансформація правової системи України: виклики сучасності : Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (УДУ імені Михайла Драгоманова, 21 лютого 2024 р.). Київ, 2024. С. 234-236.

2. Гулевська Г. Ю. Забезпечення права на доступ до правосуддя в умовах воєнного стану: міжнародні стандарти та національна практика. Права людини в період збройних конфліктів: Зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції присвяч. 25-річчю Національного університету «Одеська юридична академія» (м. Одеса, 18 листопада 2022 р.). Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2022. С. 155-159.

3. Тимощук О. Г. Забезпечення прав людини в контексті євроінтеграційних процесів в Україні // Гарантії забезпечення прав та свобод людини:

національний та міжнародний досвід : кол. монографія. Біла Церква: БНАУ, 2023. С. 206-240.

4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини). Ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.97. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

5. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини. Закон України від 23 лютого 2006 року. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 30. Ст. 260.

6. Завгородній В. А. Вплив практики Європейського суду з прав людини на юридичну діяльність в Україні: теоретичний, методологічний і прикладний аспекти: монограф. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 536 с.

УДК 340.12

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ІНСТИТУТУ ПОСАДОВОЇ ОСОБИ В ЗАКОНОДАВСТВІ КРАЇН ЄС: КОНСТИТУЦІЙНИЙ ВИМІР

Терещук М. М.,

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін

Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Україна

Анотація. У статті здійснено теоретико-правовий аналіз інституту посадової особи в законодавстві країн Європейського Союзу з позиції конституціоналізму. Визначено загальні та особливі риси правового статусу посадових осіб у різних державах ЄС. Розглянуто нормативно-правові підходи до визначення цього інституту, його функціональне значення в системі публічного управління та забезпечення верховенства права. Особливу увагу приділено порівняльному аналізу конституційних положень щодо посадових осіб у правових системах Франції, Німеччини, Іспанії та Польщі.

Ключові слова: посадова особа, Європейський Союз, публічне управління, конституційне право, конституціоналізм, верховенство права.